

”

Fra citat til fortolkning

Kilder – hvor, hvornår og
hvordan?

SOP - SLOTSHAVEN 2021

Hvad er plagiat?

Plagiat sker, når du anvender/kopierer materiale der tidligere er udgivet uden at oplyse om det i din opgave:

Ifølge Stopplagiat.nu skal du være opmærksom på følgende:

- *“At bruge” kan fx være at: nævne, citere, parafrasere, referere, oversætte, inddrage, analysere, fortolke, diskutere, vurdere*
- *“Tekst” kan uafhængigt af medie fx være: idéer, sætninger, strukturer, data, figurer, plots, billeder, grafer, tabeller, grafik, programkoder, statistik, audio, video, internet streams, diagrammer, websider, bøger, sange, noder, radio- og tv-programmer, skuespil og andre forestillinger, koreografi, film, musik, bøger, artikler, emails, interviews, taler, breve, kunstværker, påstande, udtalelser, noter, synspunkter, teorier, udsagn etc.*
- *En “kildehenvisning” skal være så præcis, at man entydigt kan identificere den oprindelige kilde. Den kaldes også reference, litteraturhenvisning, etc.*¹

¹Kilde: Stopplagiat.nu. <http://stopplagiat.nu/index.php/hvad-er-plagiering/definition/>

Plagiering kan foregå på flere måder:

- Hvis du kopierer sætninger, fraser eller idéer fra andre uden at lave præcise kildehenvisninger.
- Hvis du anvender oversættelse af en kildetekst på dansk uden at bearbejde den
- Hvis du bruger faglige udtryk og begreber i din egen opgave uden at kreditere ophavsmanden
- Hvis du afleverer den hele/dele af din egen tidligere opgave uden at kildehenvise
- Hvis du afleverer en opgave med et så mangelfuldt kildehenvisningssystem, at man ikke tjekke, hvilke kilder du har brugt
- Hvis du låner/køber en opgave af en anden og afleverer den som din egen.¹

¹ Kilde: Stopplagiat.nu. <http://stopplagiat.nu/index.php/hvad-er-plagiering/definition/>

Hvorfor er korrekt bearbejdning af kildemateriale vigtigt?

Fordi du *skal* kunne:

- demonstrere originalitet
- vise selvstændig tankevirksomhed
- finde din egen stemme
- undgå kildeafsmitning
- sikre gennemsigtighed og gyldighed i akademisk arbejde

3 perspektiver på plagiat

Lektor om formålet med at undgå plagiat:

- Vi skal kunne have tillid til videnskaben
- Se video: <http://stopplagiat.nu/index.php/eksperterne-siger/lektor/>

Pædagogisk konsulent om forskellige typer af plagiat:

- Mangelfuld indsigt eller bevidst snyd?
- Se video: <http://stopplagiat.nu/index.php/eksperterne-siger/paedagogisk-konsulent/>

Studiechefen om konsekvenser for plagiat:

- Plagiat kan have store konsekvenser, fordi det falder tilbage på vurderingen af dine evner for at skrive
- Se video: <http://stopplagiat.nu/index.php/eksperterne-siger/studiechef/>

Øvelse: Lav 3 versioner af følgende citat

Det gælder om at lave dem så korrekt som muligt:

*“Carlsberg booster salget af sunde øl og giver rivalerne et gedigent baghjul ”.*¹

1. version skal anvende enten noget af eller hele citatet, men som del af en tekst.
2. version skal omformulere citatet (uden citationstegn), men være tro mod indholdet
3. version skal være en tro fortolkning af citatet, men en original formidling.

¹ Jensen, 2019.

Tjek dine 3 versioner

Version 1: Hvor tro er den mod citatet?

- Er dele af citatet brugt? Og i så fald korrekt?
- Er der en optakt til citatet, hvor kilden eller andet relevant information præsenteres?
- Er kilden nævnt i teksten før/efter citatet?
- Er der påført kildehenvisning?

Version 2: Er den tilstrækkeligt omformuleret?

- Er sætningsstrukturen markant anderledes, eller er der blot byttet om på nogle ord?
- I hvilken udstrækning er der anvendt synonymer for nogle af de centrale ord?
- Er kilden nævnt i teksten?
- Er der påført kildehenvisning?

Version 3: Er den sprogligt frigjort fra citatet?

- Er fortolkningen tro mod citatet? Dvs. er al meningen bevaret, selvom ordlyden er en anden?
- Er der fortolket for lidt (stadig blot omskrivning) eller for kreativt (for frit)? Dvs. er der indsat tekst, der ikke er dokumentation for?
- Er der påført kildehenvisning?

5 Løsningsforslag: Citat → omformulering → fortolkning

Bemærk progressionen i brugen af citatet:

1. Ifølge Jensen er tendensen, at “Carlsberg booster salget af sunde øl og giver rivalerne et gedigent baghjul”.¹

→ præsentation af kilde + fuldt citat + kildehenvisning

2. Jensen konkluderer, at Carlsberg “(...) giver rivalerne et gedigent baghjul”¹ hvis den positive udvikling i ølsalg fortsætter.

→ præsentation af kilde + delvist citat + henvisning + omformulering (booster salget = positiv udvikling i ølsalg).

3. Det fremgår klart af rapporten, at Carlsbergs konkurrenter står til at få “gedigent baghjul”¹, hvilket Jensen begrundes med sin analyse af virksomhedens omsætning af sunde øl.

→ delvis omformulering (synonymer + omformulering) + citeret udtryk + henvisning + fortolkning

4. Jensen mener, at Carlsberg i fremtiden vil vinde store markedsandele på grund af deres aggressive markedsføring af alkoholfrie ølprodukter.¹

→ omformulering + fortolkning (booster salget af sunde øl = aggressiv markedsføring af alkoholfrie ølprodukter) + henvisning

5. Danmarks førende ølproducent står til at udkonkurrere de øvrige udbydere af alkoholfri øl på det europæiske marked, hvilket synes at være professor Jensens klare konklusion i sin doktorafhandling om Carlsbergs fremtidige vækstpotentiale.¹

→ fortolkning + præsentation af kilde med titel + henvisning

Pointen er...

- Du skal kunne bevæge dig på alle 5 niveauer
- Selvstændighed, originalitet og fortolkning sker typisk på niveau 4+5
- Niveau 1-3 er mest gengivelse
- Vælger du ”ren omskrivning” uden kilde → PLAGIAT

Er dette et eksempel plagiat eller bare ”omskrivning”?

Originaltekst

I novellen befinder vi os tilbage til lidt før år 1900, da Danmark stadig var et bondesamfund, som levede af korn og dyr.

Familien her viser forfatterens billede af en fattig familie, som måtte kæmpe deres livslange liv i håb om at kunne få mad på bordet hver dag. Personerne er ikke direkte karakteriseret, da der ikke gives et indtryk af deres udseende, men af deres indre, såsom følelser, tankegang og egenskaber. Novellen er skrevet i en scenisk fremstillingsform, dog er indledning panoramisk, hvorefter man stille og rolig kommer tættere på den lille fattige familie

Ny tekst

Vi befinder os tilbage til lidt før år 1900, da Danmark stadig var et bondesamfund, hvor folk levede af kornprodukter og svin.

Familien her er billedet på en fattig familie, som måtte kæmpe hele livet i håb om at kunne få mad på bordet dagligt.

Karaktererne er ikke direkte beskrevet, da man ikke får et indtryk af deres udseende, men mere af deres indre, såsom tankegang, følelser og egenskaber. Novellen er skrevet i en scenisk fremstillingsform. I øvrigt er Sidse-Marie en meget træt person, som har haft et hårdt liv.

PLAGIAT!

I ~~novellen~~ Vi befinder os tilbage til lidt før år 1900, da Danmark stadig var et bondesamfund, ~~som~~ hvor folk levede af ~~korn~~ kornprodukter og ~~dyr~~svin. Familien her ~~viser~~ ~~forfatterens billede~~ ~~af~~ ~~billedet~~ på en fattig familie, som måtte kæmpe ~~deres livslange~~ ~~liv~~ ~~hele~~ ~~livet~~ i håb om at kunne få mad på bordet ~~hver dag~~. ~~Personer~~ ~~ned~~ ~~dagligt~~. ~~Karaktererne~~ er ikke direkte ~~karakteriseret~~ ~~beskrevet~~, da ~~der~~ ~~man~~ ikke ~~gives~~ ~~får~~ et indtryk af deres udseende, men ~~mere~~ af deres indre, såsom ~~følelser~~, tankegang, ~~følelser~~ og egenskaber. Novellen er skrevet i en scenisk fremstillingsform, ~~dog~~ ~~er~~ ~~indledning~~ ~~panoramisk~~ ~~hvorefter~~ ~~man~~ ~~stille~~ ~~og~~ ~~rolig~~ ~~kommer~~ ~~tættere~~ ~~på~~ ~~den~~ ~~lille~~ ~~fattige~~ ~~familie~~. ~~I~~ ~~øvrigt~~ ~~er~~ ~~Sidse-Marie~~ ~~en~~ ~~meget~~ ~~træt~~ ~~person~~, ~~som~~ ~~har~~ ~~haft~~ ~~et~~ ~~hårdt~~ ~~liv~~.

Fordi:

- En del tekst er identisk med originalteksten ved sammenligning af dokumentet.
- Sort tekst = identisk med original
- Rød tekst = slettet originaltekst
- Pink = ny / omskrevet tekst

Omskrivning – What's the prob?

- Stor fare for kildeafsmitning, dvs. du kommer til at overtage kildernes indhold, disposition og/eller skrivestil
- Det sker, når du kopierer passager fra kildeteksten ind i din opgave og din eneste bearbejdning er, at du erstatter ord med fx synonymer, sletter eller tilføjer tekst og bytter om på tekstbidder.
- Kildehenvisning eller ej → Så er det PLAGIAT!

Er eksemplet til højre fri for plagiat?

Originaltekst

I novellen befinder os tilbage til lidt før år 1900, da Danmark stadig var et bondesamfund, som levede af korn og dyr. Familien her viser forfatterens billede af en fattig familie, som måtte kæmpe deres livslange liv i håb om at kunne få mad på bordet hver dag. Personerne er ikke direkte karakteriseret, da der ikke gives et indtryk af deres udseende, men af deres indre, såsom følelser, tankegang og egenskaber. Novellen er skrevet i en scenisk fremstillingsform, dog er indledning panoramisk hvorefter man stille og rolig kommer tættere på den lille fattige familie

Anden tekst

I Pontoppidans værk beskriver han Danmark, som det så ud i slutningen af det 19. århundrede. I den periode var Danmark primært et landbrugs-samfund, hvor folk ernærede sig ved de produkter og dyr, de havde ved hånden. Hovedpersonen, som vi følger, er Sidse-Marie, hvis indre følelsesliv skildres indgående, hvorimod vi som læsere ikke bliver meget klogere på hendes ydre, som ikke synes relevant for budskabet. Fattigdom er et af værkets hovedtemaer, da familien skildres som hårdtarbejdende og traditionelle for deres samtid.

NEJ! Trods ”ny” lyserød tekst

I novellen befinder os tilbage til lidt før år 1900, da Danmark stadig var et bondesamfund, som levede af korn og dyr. Familien her viser forfatterens billede af en fattig familie, som måtte kæmpe deres livslange liv i håb om at kunne få mad på bordet hver dag. Personerne er ikke direkte karakteriseret, da der ikke gives et indtryk af deres udseende, men af deres indre, såsom følelser, tankegang og egenskaber. Novellen er skrevet i en scenisk fremstillingsform, dog er indledning panoramisk hvorefter man stille og rolig kommer tættere på den lille fattige familie

I Pontoppidans værk beskriver han Danmark, som det så ud i slutningen af det 19. århundrede. I den periode var Danmark primært et landbrugssamfund, hvor folk ernærede sig ved de produkter og dyr, de havde ved hånden. Hovedpersonen, som vi følger, er Sidse-Marie, hvis indre følelseliv skildres indgående, hvorimod vi som læsere ikke bliver meget klogere på hendes ydre, som ikke synes relevant for budskabet. Fattigdom er et af værkets hovedtemaer, da familien skildres som hårdtarbejdende og traditionelle for deres samtid.

Fordi:

- En del af informationen (dispositionen) er identisk med kildeteksten, selvom der ikke er direkte sprogligt sammenfald.
- Der mangler kildehenvisning til originalteksten
- Der mangler præsentation af forfatter til originalteksten
- Selv som ”legal” tekst med kildehenvisning og præsentation af forfatter, ville der ikke være tale om en selvstændig analyse, men en redegørelse for en andens analyse.

Er eksemplet nedenfor tilstrækkeligt omformuleret?

Originaltekst

I novellen befinder os tilbage til lidt før år 1900, da Danmark stadig var et bondesamfund, som levede af korn og dyr. Familien her viser forfatterens billede af en fattig familie, som måtte kæmpe deres livslange liv i håb om at kunne få mad på bordet hver dag. Personerne er ikke direkte karakteriseret, da der ikke gives et indtryk af deres udseende, men af deres indre, såsom følelser, tankegang og egenskaber. Novellen er skrevet i en scenisk fremstillingsform, dog er indledning panoramisk hvorefter man stille og rolig kommer tættere på den lille fattige familie

Tredje tekst

Novellen "Et Grundskud" af Henrik Pontoppidan skildrer Danmark med socialrealistiske briller og er med til at markere forfatteren som en fremtrædende stemme i det moderne gennembrud. Med sin tredjepersonsfortæller giver Pontoppidan et realistisk indblik ind i en typisk fattig families hverdag i Danmarks landbrugssamfund på tærsklen til det 20. århundrede. Ikke overraskende er fattigdom og kampen for overlevelse nogle af værkets absolutte hovedtemaer, som udspiller sig i dagligdagen hos hovedpersonerne, væver Kresten Jakob Hansen og hans kone Sidse-Marie. De har mange munde at mætte, og derfor centrerer en del af handlingen sig om, hvorvidt familiens gris kan fedes op eller ej.

JA!

I novellen befinder os tilbage til lidt før år 1900, da Danmark stadig var et bondesamfund, som levede af korn og dyr. Familien her viser forfatterens billede af en fattig familie, som måtte kæmpe deres livslange liv i håb om at kunne få mad på bordet hver dag. Personerne er ikke direkte karakteriseret, da der ikke gives et indtryk af deres udseende, men af deres indre, såsom følelser, tankegang og egenskaber. Novellen er skrevet i en scenisk fremstillingsform, dog er indledning panoramisk hvorefter man stille og rolig kommer tættere på den lille fattige familie

Novellen "Et Grundskud" af Henrik Pontoppidan skildrer Danmark med socialrealistiske briller og har været med til at markere forfatteren som en fremtrædende stemme i det moderne gennembrud. Med sin tredjepersonsfortæller giver Pontoppidan et realistisk indblik ind i en typisk fattig families hverdag i Danmarks landbrugssamfund på tærsklen til det 20. århundrede. Fattigdom og kampen for overlevelse nogle af værkets hovedtemaer, som udspiller sig i dagligdagen hos hovedpersonerne, væver Kresten Jakob og hans kone Sidse-Marie. De skildres primært via deres adfærd og indre følelsesliv, som hårdtarbejdende og med evige bekymringer for, hvorvidt deres eneste gris kan fedes op til at mætte familiens mange munde. Dette er et omdrejningspunkt for handlingen.

Fordi:

- Dispositionen er original
- Pointer/indhold er nye og selvstændige
- Sproget er sit eget (intet overlap)

Hvad er korrekt omskrivning?

Omskrivning er også, hvad man kalder parafrasering af en anden tekst:

- *En korrekt parafrasering er, når du bearbejder andres tanker og ideer og formulerer dem med dine egne ord og din egen sætningsstruktur.*
- *Den mest effektive måde at udarbejde en korrekt parafrase på er at læse originalkilden, lægge den til side og skrive, hvordan du forstår kilden med dine egne ord ud fra nøgleord.¹*
- *Som nævnt → Hvis du bare bytter lidt om på sætninger og erstatter nogle ord med synonymer, plagierer du.*

Øv dig i at kunne kende forskellen med denne quiz:

<http://stopplagiat.nu/index.php/sadan-gor-du/parafrase/>

¹Kilde: Stopplagiat.nu. <http://stopplagiat.nu/index.php/hvad-er-plagiering/definition/>

Plagiat undgår du ved..

1. At fortolke på dine kilders udsagn og finde frem til dine egne konklusioner på dem
2. At sætte kildehenvisning på alle udsagn/pointer, du henter fra andres/eget tidligere materiale
3. At sørge for eksplicit at nævne kilden i din egen tekst, når du skriver rundt om nøgleord fra kildematerialet
4. At vise, når du citerer fra dine kilder og påføre korrekt kildehenvisning og citationstegn.
5. At lave en udførlig litteraturliste, hvorfra man kan identificere dine kildehenvisninger → uden litteraturliste er henvisningerne ubrugelige!

Kildehenvisninger – din redning...

- Altid i brødtekst → fra indledning til diskussion/vurdering
- Altid altid, altid lige efter citat
- Altid efter afsnittet, som skal dokumenteres (hellere én for meget end én for lidt...)
- På begreber i *kursiv*¹ eller efter "citationstegn"¹
- Kun som fodnote eller parentes. Aldrig som integreret del af teksten → fx "hvilket du kan se på side 6".

¹Sådan her 😊

6 hurtige til kildehenvisninger

1. Altid citationstegn, når du gengiver min. 3 sammenhængende ord eller udtryk fra kildetekst
2. Når blot en del af et citat bruges → indsættes [...] til at vise, at noget mangler → Ifølge Dickens var the Poor Laws “[...] completely and utterly unacceptable and unjust” (Dickens, 1842).
3. Når du citerer (længere/kortere sætninger) → skal parentesen stå på lige efter citationstegn og altid før punktum.
4. Pas på dobbelt punktum ved parenteser. Kun et punktum efter parentes → (p. 5 l. 1-2).
5. Fodnote som henvisning på afsnit → efter punktum.¹ uanset om fodnoten har en parentes.
6. Fodnote enkelte ord → på begreber som fx *diffusionsprocessen*¹ i metodeafsnittet/redegørelse/analyse

Links (både de anvendte og andre)

- <http://stopplagiat.nu>
- <http://stopplagiat.nu/index.php/sadan-gor-du/parafrase/> (øvelse til omskrivning)
- <https://youtu.be/lydDvrcDBco> (Plagiarism)
- <https://youtu.be/GhjElw2R87I> (Buying + Borrowing coursework)
- <https://youtu.be/weNxgbKInfE> (Cheating on tests and exams)
- <https://youtu.be/J1HI0i-Br4Y> (Plagiarism tutorial, Uni of Mississippi.)
- https://youtu.be/Ly_AeHI4t5M (Plagiarism: Lesson one)

God arbejdslyst 😊

Såfremt noget mangler eller bør tilføjes, så kontakt:
Helle (HEKL) eller Philip (PPO) i Lectio eller over Teams